

her er det Staten; det er i alle Tilfælde den samme Fælledsregjering, det er den samme Lovgivningsmagt endnu for Diebliffet, og at Kirken er sig bevidst, at den hviler paa en anden evig Grundvold og har en anden usynlig Herre, det gjør under de timelige Forhold slet intet til Sagen. Skal altsaa Folketirken gaae over til Frihed og Selvstændighed, saa maa den løses ud af dette Forhold til Staten. (Ja!). Det er langt fra min Mening, at alle Baand skulle løses, som der er sagt, men Stai og Kirke skulle udsøndres fra hinanden; førend det skeer kan hverken Staten bevæge sig frit paa sine Enemærker eller Kirken paa sine. Men nu maa man spørge, hvem skal udføre denne Udsøndring? Kirken kan ikke gjøre det; thi den er aldeles uselvstændig, den har ingen Organer, gjennem hvilke den kan virke, og den er endnu ikke vaagnet til Bevidsthed som Folketirke. Nei! Staten maa gjøre det, Staten, i hvis Haand Folketirkens Skjæbne for Diebliffet ligger; thi det blev jo i Grundloven bestemt, hvad ogsaa idag er udtalt, at Folketirkens Forsatning skal ordnes ved Lov. Dette er et overordenligt vigtigt og for Kirken betydningssfuldt Arbeide. Den lovgivende Magt i Landet skal bestemme, hvorledes Kirkens Anliggender skulle ordnes i de imaa Menigheder og i det hele store Samfund. Den skal ikke blot vedtage, hvorledes Geistligheden skal lønnes og hvorledes man har at forholde sig med det geistlige Guds, hvilket der, efter min Mening, vedkommer Staten alene, og hvorom der har været talt alt for meget her, men selv de Former skal den lovgivende Magt bestemme, hvorunder Kirken skal bevæge sig i den kommende Tid, selv hvad dens indre og aandelige Anliggender angaaer. Altsaa er Kirkens Skjæbne for Diebliffet lagt i Statens, i den lovgivende Magts og i det danske Folks Hænder. Og nu mener jeg, at det er den samme Magt, som skal udføre dette vigtige Arbeide, som skal gjøre Begyndelsen til den omtalte Udsøndring og ved denne Udsøndring, hvorpaa vi her begynde ved at behandle nærværende Udkast, er det at Kirken giver den Magt bort fra sig, som ikke tilhører den, Magten til at udelukke fra borgerlig Rettighed, Magten til at tvinge til Daab og til Confir-

mation o. s. v., en Magt, hvormed Staten har forlehnnet Kirken; og før en saadan Udsøndring finder Sted, og Kirken har bortgivet den unaturlige Ret, før kan dens Forhold ikke ordnes, før kunne vi ingen Kirkeforsatning faae; denne maa være Begyndelsen til det Hele. Naar den høitærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad) yttrede, at her begynde den lovgivende Magt at udføre sit Arbeide til Ordning af Kirkens Anliggender, saa svarer jeg: det forekommer ikke mig, at den begynder endnu her paa dette Punkt, det forekommer mig, at den ikke gjør Andet, end udsønderer hvad der strax fra Begyndelsen skal udsøndres, at den her handler paa Statens Begne, som vil opfylde Lovet i Grundloven, og vil give Alle, der staae udenfor Folketirken den Ret og den Frihed, hvortil de trænge. Anderledes kan jeg ikke betragte det; thi naar Folketirken engang vaagner til et fornyet, et fornyet Liv, og bliver organiseret, saa troer jeg, at den vilde kunne bestemme, saaledes som ogsaa er bleven antydet, at Vgtesfabet fremdeles skal have kirkelig Betsignelse som hidtil, saa troer jeg, at Folketirken kan ogsaa med Hensyn til Børns Opdragelse tage Bestemmelse, sun ikke saadan Bestemmelse, som strider mod Statens Forhold og Statens engang bestaaende Love. Naar altsaa den lovgivende Magt udfører denne Udsøndring, saa troer jeg ikke, at den griber ind i Kirkens Ret, og der er jo heller intet Guds Ord, som siger, at Kirken kan udelukke Noget fra borgerlige Goder, fordi de ikke ville underkaste sig den kirkelige Betselse. Der er intet Guds Ord, som siger, at Børn skulle tvinges til Daaben eller til Daabens Bekræftelse, og, som sagt, dersom Folketirken, naar den engang faaer ordnet sig, onsker at disse eller lignende Bestemmelser bibeholdes, saa kan det intet være derimod, naar den ikke derved kommer i Strid med Statens Love. Desuden staaer det saaledes for mig, at denne altfor inderlige Forbindelse, der har været imellem Kirken og Staten, har svækket Kirken i høi Grad, den har bragt den, jeg turde næsten sige til at vanslagte. Thi hører man ikke rundt i Landet Klage over, at Gudshusene staae tomme, at Sacramenterne tabe i deres Agtelse hos Folket, hører man ikke ofte tale